

REZUMAT

la proiectul „Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației”, cifrul 20.80009.0807.21, conducător de proiect – dr. hab. GAGAUZ Olga,

Institutul Național de Cercetări Economice

În anul 2021 proiectul 20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației» s-a axat pe realizarea unei analize comprehensive a dinamicii populației și proceselor demografice în Republica Moldova în perioada de independență (1991-2021) și elaborarea prognozei demografice seria 2019-2040.

Rezultatele cercetării demonstrează schimbări importante în dinamica demografică, care este determinată atât de specificul procesului de tranziție demografică, cât și de transformări economice și sociale profunde în perioada anilor 1991-2021.

Conform rezultatelor prognozei demografice, elaborate pentru anii 2019-2040 (ultimele date disponibile pentru prognozarea migrației sunt pentru anul 2018, care a servit ca punct de reper pentru realizarea prognozei), în deceniile viitoare declinul demografic va continua cu ritmuri rapide, scăderea anuală, conform scenariului scăzut, se va majora de la 1,6% până la 2,3%, numărul populației micșorându-se până la 1754,6 mii (cu 34,5%) către anul 2040. Doar în condițiile de reducere substanțială a migrației, îmbunătățirii indicatorilor sănătății populației și creșterii fertilității, dimensiunile declinului demografic pot fi reduse, fapt confirmat de scenariul mediu și înalt. Conform scenariului mediu, numărul populației va scădea până la 1924,9 mii (28,2%), iar conform scenariului înalt – până la 2094,5 mii (cu 21,5%).

Scăderea numărului populației, determinată de structura piramidei pe vârste, în perioada de prognozare va constitui 6,8%, sporul natural negativ va crește de la -1,7‰ până la -4,0‰. Scăderea populației provocată de migrația externă va constitui 776,9 mii de locuitori, inclusiv peste 200 mii de copii, care vor apărea pe lume în alte țări, decât Republica Moldova.

Structura generală a populației se va schimba semnificativ. Proporția populației tinere în vârstă de 0-19 ani se va micșora de la 23,9% în anul 2019 până la 17,6% în 2040, iar a celor în vârstă de 65 de ani și peste se va majora de la 14,2% până la 24,4%.

Declinul populației va determina și scăderea numărului celor mai activi pe piața forței de muncă – contingentul în vârstă de 20-64 de ani. Astfel, dacă în anul 2019 efectivul acestora a constituit cca 1659,8 mii, atunci în anul 2040 se prognozează o reducere până la 1018,6 mii. Ca proporție în totalul populației acest contingent nu va diminua semnificativ – de la 62% până la 58,1%, însă raportul dintre forța de muncă tânără și adultă se va majora în favoarea ultimilor.

În deceniile viitoare îmbătrânirea demografică va avea o amploare, ponderea populației în vârstă de 60 și peste se va majora de la 21,3% până la 32,3%. Ponderea persoanelor în vârstă de 70 de ani și peste în totalul populației se va dubla, ajungând la 17,2%.

Concluziile principale rezultate din prognoza: combinația nivelului înalt al scăderii naturale (raportul dintre numărul de nașteri și decese) și a celui de migrație externă duce la creșterea ritmului de depopulare; dezvoltarea demografică a Republicii Moldova, în mod decisiv, depinde de migrația, iar reducerea sau accelerarea acesteia în următorii ani va determina dinamica populației.

Pandemia COVID-19 are un impact negativ asupra situației demografice. În anul 2020 speranța de viață la naștere a scăzut la bărbați cu 0,9 ani și la femei cu 1,2 ani, comparativ cu anul 2019. Mortalitatea excesivă în rândul vârstnicilor la sfârșitul anului 2020 (valul 1) se datorează parțial bolilor cardiovasculare. Excesul mortalității a determinat creșterea sporului natural negativ, care în anul 2020 a crescut până la -3,8‰, în 2019 fiind -1,5‰.

Emigrația din Republica Moldova continuă să depășească semnificativ imigrația. În ultimii ani, fluxurile de migranți pe termen lung au constituit cca 160 mii anual, în timp ce reîntoarcerea

cetățenilor în țară se menține în jurul la 117 mii persoane anual. În perioada 2017-2019, rata emigrației a fost de 60 persoane din 1000 locuitori, iar rata imigrației de numai 40-43 persoane din 1000 locuitori. Migrația netă în anii 2014-2019 a fost estimată la -221,3 mii persoane care au părăsit Republica Moldova și nu s-au mai întors în țară, în valori relative reprezintă cca 8,2% din populația țării.

Rezultatele principale ale proiectului au fost s-au soldat cu un șir de recomandări specifice pentru fiecare domeniu, au fost discutate în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale, prezentate factorilor de decizie în calitate de suport analitico-științific în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor economice, sociale și demografice. De asemenea au fost reflectate în raportul analitic ””Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare””.